

ЊЕГОШ ЈЕ БИО ПРОТИВ ВУКОВИХ РЕФОРМИ!

4/1/2016

Његош је своја дела, па и "Горски вијенац", објављивао на старом писму (грађанска ћирилица) и старом србском књижевном језику.

Копитар је слао Вука црногорском владици да га придобије за своју ствар, али без успеха. Историја бележи да је Вук често посећивао Његоша у Бечу уочи и за време штампања "Горског вијенца" 1847. године. Нема сумње да га је при томе убеђивао да пређе на његов правопис, тим пре јер је Јерменска штампарија, једина ћирилична у Бечу, штампала и Вукове књиге. То је била штампарија Вукових пријатеља и помагача јерменских католика, а не православца, што се обично прећуткује. Ти Јермени су прихватили унију и управо зато их је Копитар укључио у свој пројекат. По једном од њих, Деметру, Вук Карацић је дао име свом сину, али је и тај податак мање познат пошто су Деметра Карацића Срби прекрстили у Димитрија.

Његош је, дакле, одбио Вуков предлог одлучивши се за штампање "Горског вијенца" старим српским правописом. За његова живота Вуковим правописом штампан је "Лажни цар Шћепан Мали", али на превару. Рукопис на старом правопису Његош је послао у Трст 1850. године издавачу Стојковићу, који је својеволјно извршио измену.

Четрнаест година касније Јован Хаџић је у "Огледалу" тврдио како му је Његош тим поводом дао следећу изјаву:

"Нисам ја онако написао. Ја сам писао како сам знао и научио! Нити се упуштам у реформе, нити у томе себе за способна судију држим. Ја само то исповедам да ми што год се више удаљавамо од словенства то све већма пропадамо. Него ја сам послао мој рукопис Стојковићу у Трст да га печата, а он се удружи с Вуком па ми писање промени и окрену на своју систему. Па шта сам знао чинити кад је дело већ готово било. Само сам се срддио, јер свађати се јасно не подносим".

Вукове присталице оспоравају тачност ове изјаве. Дају предност Његошевој изјави Љубомиру Ненадовићу, коју је овај објавио у "Писмима из Италије":

"Е није вриједно поверити коме штогођ! Ја сам предао рукопис Андрији Стојковићу да га, као што ме је једнако молио, печата и он, ето, печатао га новом ортографијом. Нова ортографија је добра, али нијесам рад да ја у томе предњачим. Има ко те путеве крчити без црногорског владике. Додуше, нијесам му казао да печата ни старим ни новим правописом; он ме молио за рукопис, ја сам му га дао да чини с њим што хоће".

За разлику од Јована Хаџића, Љубомир Ненадовнћ је Вуков следбеник и зато се његовом сведочењу верује.

Мада је суштина оба сведочења иста, да је "Шћепан Мали" штампан Вуковим правописом против Његошеве воље, Ненадовићева верзија је повољнија за вуковце због последње реченице. У њој је Његош наводно рекао да му је било свеједно за свој рукопис, у шта је тешко поверовати. Али Вукове присталице не само да верују у истинитост тих речи, него се понашају као да у претходним реченицама јасно изреченог владикиног става и нема. Његоша убрајају у Вукове следбенике иако баш сви докази упућују на супротан закључак. **У сваком делу које је штампао под својом контролом Његош је користио стари језик и правопис.**

Аутор: Свевлад Немањић